

<http://dx.doi.org/10.16926/gea.2018.02.16>

Dominik MAJCZAK

Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie

Komunikat o działalności Koła Naukowego Prawa Konstytucyjnego działającego przy Instytucie Prawa, Administracji i Zarządzania Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie

Odkąd w murach Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego w Częstochowie zagościł nowy kierunek studiów – jednolite studia magisterskie z zakresu prawa, uczelnia ta zyskała nową jakość, szansę długoletniego rozwoju, świeżą kadrę naukową oraz pełne pasji i ochoty do poznawania meandrow kodeksowych zawłośc grupy studentów. Jedną z podstawowych ścieżek edukacji na pierwszym roku kształcenia jurystów jest prawo konstytucyjne. Wszak to właśnie Ustawa Zasadnicza stanowi trzon, podbudowę i solidne fundamenty do kształtowania, tworzenia i komentowania zapisów ustaw w odpowiednim świetle.

Konstytucja stanowi przecież podstawę funkcjonowania demokratycznego systemu sprawowania władzy, przyznaje kompetencje, władztwo, prawne umocowania działalności organów i osób, dzieli zadania i kompetencje, a także tworzy zespół pewnych uwarunkowań, dzięki którym państwo, nawet w sytuacji nadzwyczajnej, jest w pełni bezpieczne, a sprawowanie władzy w nim zupełnie stabilne i niezachwiane. Przykład zastosowania norm tego typu można było zauważyć w Polsce w okresie po 10 kwietnia 2010 r. Wówczas z mocy prawa Marszałek Sejmu wykonywał obowiązki Prezydenta RP, a więc ciągłość władzy państwowej została zachowana.

Prawo konstytucyjne całościowo buduje całokształt norm prawnych dotyczących ustroju państwa, a więc tego, czego przedmiotem regulacji są podstawowe instytucje, a także zasady ustroju politycznego i społeczno-gospodarczego kraju. Zasady te określają nade wszystko pozycję państwa w strukturach wewnętrznych

oraz zewnętrznych, podmiot władzy w państwie oraz właściwe sposoby jej sprawowania.

W tym miejscu należy zauważyć, iż w obecnie obowiązującej w naszym kraju Ustawie Zasadniczej istnieje norma odnosząca się do tego, że „Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu”¹. Nie bez znaczenia jest również mieszczący się w niej katalog praw i obowiązków obywatelskich, w tym obowiązek obrony granic państwowych, a nade wszystko szczegółowe zasady organizacji i funkcjonowania organów Państwa, oraz tworzenia prawa, powszechnie nazywanego procesem legislacyjnym.

I choć dziś słyszy się wiele głosów wyrażających mniej lub bardziej realne propozycje zmiany Konstytucji obecnie obowiązującej (z dnia 2 kwietnia 1997 r.) lub nawet jej całkowitej zmiany, trzeba sobie uświadomić, że tego typu akt prawny zawiera jedynie najbardziej ogólne, podstawowe, konieczne oraz wiążące normy prawne, a więc nigdy nie będzie na tyle dokładna czy precyzyjna, aby przewidzieć w swych zapisach nawet najbardziej hipotetyczne zdarzenia, a także określić w stosunku do nich odpowiedni tryb działania. Ustrojodawca nie reguluje w niej zatem szczegółowo wszystkich kwestii, bo jest to po prostu niemożliwe.

Nie można w związku z tym wpisywać do Konstytucji co bardziej szczegółowych zapisów, bo wówczas stanie się ona swego rodzaju „encyklopedią”, a nie „podręcznikiem” podstaw funkcjonowania państwa. Można zatem wysunąć wniosek, stwierdzający, iż jej stabilność zależy od stopnia ogólności sformułowań, gdyż, jak się okazuje, im jest on węższy, tym zmiany są rzadsze, ich częstotliwość wynika zaś z zakresu materii prawa objętych jej regulacją. Im zakres ten jest mniejszy, tym Ustawa Zasadnicza okazuje się trwalsza.

Z uwagi na swoją rolę normy konstytucyjne jako takie są „najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej”². Właśnie dlatego w każdej sytuacji należy się do nich odnosić z należytą powagą, a nawet skrupulatnością, wszelkie próby omijania jej postanowień świadczą zaś o lekceważącym podejściu do państwa i prawa w ogóle. W tej chwili nikt i nic w obecnym kształcie ustrojowym nie jest w stanie zrzucić Konstytucji z należnego jej *ex lege* pierwszego miejsca w krajowym porządku prawnym, a jakiegokolwiek przepisy prawne z nią niezgodne nie mogą funkcjonować w przyjętym w naszym kraju systemie prawnym, albowiem zgodność przepisów prawa stanowionego z przepisami konstytucyjnymi jest podstawowym wymogiem formalnym wymagającym od tego typu projektów.

Wydaje się, że po tak obszernym wstępie nie trzeba już dalej analizować, dlaczego to właśnie Konstytucja jest nadrzędnym aktem prawnym, i że to właśnie ona opisuje funkcjonowanie państwa od podstaw, a nawet od wewnątrz. Dlatego też nie ma w tym nic dziwnego, że na jednym z pierwszych zajęć ze studentami kierunku prawo w poprzednim roku akademickim, tj. 2017/2018, właśnie z za-

¹ Stanowi tak art. 4 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483).

² Por. art. 8 Konstytucji RP.

kresu prawa konstytucyjnego prowadzący – dr Krzysztof Mucha, zaproponował chętnym studentom zaangażowanie w prace Koła Prawa Konstytucyjnego na naszej uczelni. W pierwszym okresie działalności Koła zapisało się do jego struktur prawie czterdzieści osób – w większości studentów prawa i administracji na UJD.

Wobec tak dużego zainteresowania należało więc zorganizować spotkanie organizacyjne, na którym wybrano władze Koła i przygotowano program jego działania w najbliższym czasie. Doszło do tego 17 października 2017 r. Wówczas to powołano zarząd, którego zadaniem jest koordynacja działań i inicjatyw podejmowanych przez Koło oraz reprezentowanie go na zewnątrz. Jego skład prezentował się wówczas następująco. Kołem kierował Dominik Majczak, wiceprzewodniczącymi zostały Kaja Jeżewska oraz Zuzanna Piasecka, a skarbnikiem Kinga Kaszper, później zastąpiona przez Annę El-Kelany.

Osoby te, wraz z nadzorującym opiekunem przystąpiły do planowania harmonogramu prac Koła w najbliższej przyszłości. Jego działalność miała być skierowana przede wszystkim na pogłębianie wiedzy prawniczej, zwłaszcza w zakresie nauki prawa konstytucyjnego, a także praw człowieka, jak również w kierunku rozwijania zainteresowań studentów prawem, polityką i naukami społecznymi. Aby rozwijać element samokształcenia studentów w ramach zajęć dodatkowych, zdecydowano się spotykać co dwa tygodnie na referatach wygłaszanych przez poszczególnych członków Koła, tak, aby w sposób przyjazny, bliski i nie-stresujący przybliżyć sobie najważniejsze zapisy konstytucyjne i ich znaczenia dla państwa i systemu prawa krajowego.

Spotkania te miały i mają jeszcze znaczenie integrujące oraz przede wszystkim pozwalające nabyć umiejętności prawidłowego i właściwego wysławiania się, używania właściwego języka o charakterze prawniczym, krytycznego myślenia, konstruowania wniosków, umiejętności szybkiego reagowania, a przede wszystkim kulturalnej i merytorycznej dyskusji. Wszystkie toczyły się w serdecznej atmosferze i były powodem wielu dyskusji wnoszących bardzo dużo do stanu wiedzy studentów.

Pierwsze tego typu spotkanie odbyło się już 21 października 2017 r., a jego głównym tematem było znaczenie art. 2 Konstytucji³ jako tak zwanej normy generalnej. W toku dyskusji, po wygłoszeniu referatu, stwierdzono, że z brzmienia tego przepisu można, choć nie wprost, wyprowadzić kilka innych norm, równie ważnych dla porządku prawnego Polski, w tym na przykład – zasadę przyzwoitej legislacji, a więc także istnienia tzw. *vacatio legis*, zasadę zaufania obywatela do państwa, zasadę ochrony praw już nabytych, zasady proporcjonalności, określoności prawa, a przede wszystkim zakaz działania prawa wstecz, czyli tzw. retroakcji, bo – jak mówi rzymska maksyma – *Lex retro non agit*.

Kolejne spotkania tego typu dotyczyły także funkcjonowania i osadzenia prawnego Sądu Najwyższego oraz Trybunału Stanu. Sąd Najwyższy to naczelny

---

³ Artykuł ten brzmi: „Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej”.

organ władzy sądowniczej w Polsce. Sprawuje nadzór nad całym wymiarem sprawiedliwości w naszym kraju. Jego pozycja ustrojowa jest szczególna z powodu kilku czynników – po pierwsze, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego jest również z urzędu przewodniczącym Trybunału Stanu, w świetle starej ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, był przewodniczącym KRS. Po drugie, orzeczenia SN są na tyle ważne i posiadają odpowiednie znaczenie formalne, że pozostałe rodzaje sądów – okręgowy, rejonowy lub apelacyjny, często odwołują się do jego uzasadnień, w procesie własnego orzecznictwa.

Warto podkreślić, że Sąd Najwyższy na mocy Konstytucji RP został wyłączony z zakresu sądownictwa powszechnego. Nie jest również sądem szczególnym. Rolę i pozycję tej instytucji w polskim prawie konstytucyjnym określa szczegółowo art. 183 Konstytucji RP. Pozostałe kwestie reguluje ustawa o Sądzie Najwyższym. Przewodnią rolą i pierwszym zadaniem SN pozostaje bezsprzecznie sprawowanie nadzoru nad działalnością sądów powszechnych oraz wojskowych w zakresie orzekania. Poza tym w zakres jego kompetencji wchodzi także rozpatrywanie skarg nadzwyczajnych, kasacji, a także innych środków kasacyjnych. Jedną z najważniejszych czynności Sądu Najwyższego pozostaje na pewno stwierdzanie ważności wyborów prezydenckich, parlamentarnych lub referendum ogólnokrajowego bądź konstytucyjnego.

Nie bez znaczenia dla roli i pozycji Sądu Najwyższego jest również rola konsultacyjna i opiniotwórcza w szeroko pojętym procesie legislacyjnym, a przede wszystkim w przygotowywaniu projektu ustaw dotyczących wymiaru sprawiedliwości we wszystkich jego wymiarach. SN wykonuje również inne czynności wymienione w ustawie. Sam Sąd Najwyższy jest uosobieniem powagi i pewności wymiaru sprawiedliwości. Poza normalną działalnością, związaną z orzekaniem, wykonuje również pracę na polu edukacji, praktyk i różnego rodzaju zachowań prospołecznych, związanych z sądownictwem.

W grudniu 2017 r. członkowie Koła aktywnie włączyli się i uczestniczyli w organizację i przebieg wykładów gościnnych prof. Oleksandra Radchenki, który przyjechał z Ukrainy i w czasie spotkań tłumaczył nam i opowiadał o funkcjonowaniu aparatu administracyjnego w różnych krajach Europy.

W tym samym miesiącu zaproszono na spotkanie sędzię Iwonę Łyszczasz-Witecką, ówczesną wiceprezes Sądu Rejonowego w Częstochowie. Było to pierwsze spotkanie z cyklu „O prawie z...”. Wykład Pani Wiceprezes SR miał na celu przybliżenie studentom prawa znaczenia i materii ustawy o ustroju sądów powszechnych. Wytłumaczyła ona zebrany podział sądów w polskim systemie prawnym, jak również podział ich kompetencji wynikający z wyżej wspomnianej ustawy – „Sądy powszechne sprawują wymiar sprawiedliwości w zakresie nienależącym do sądów administracyjnych, sądów wojskowych oraz Sądu Najwyższego”⁴. Wspomniała

---

⁴ Stanowi tak art. 2 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych z dnia 27 lipca 2001 r. (Dz.U. 2001, nr 98, poz. 1070).

także o funkcjonowaniu Krajowej Rady Sądownictwa oraz samorządu sędziowskiego.

Pani Sędzia odniosła się następnie do umiejscowienia wymiaru sprawiedliwości w zapisach Konstytucji, która mówi, że: „Sądy powszechne sprawują wymiar sprawiedliwości we wszystkich sprawach z wyjątkiem spraw ustawowo zastrzeżonych dla właściwości innych sądów”⁵ oraz opisała zasadę nieusuwalności sędziów (art. 180 ust. 1 Konstytucji), a także tryb i funkcjonowanie tzw. immunitetu sędziowskiego. Sędzia bowiem

nie może być, bez uprzedniej zgody sądu określonego w ustawie, pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani pozbawiony wolności. Sędzia nie może być zatrzymany lub aresztowany, z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa, jeżeli jego zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania⁶.

Następnie przedstawiła zadania prokuratora, adwokata, sędziego i ławnika na sali sądowej, w trakcie toczącej się rozprawy. Dużą część zajęć Pani Sędzia poświęciła na omówienie powoływania i kształtowania odpowiednich sądów w zależności od potrzeb i konkretnych zapisów ustawowych, a także jasno i klarownie przedstawiła różnice pomiędzy sądem okręgowym a rejonowym oraz sądem pierwszej i drugiej instancji. Na koniec przedstawiła rolę Ministra Sprawiedliwości w roli organu kontrolnego sądów powszechnych, ponieważ w myśl Ustawy o ustroju sądów powszechnych to on „czyni zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością sądów”⁷.

Spotkanie cieszyło się ogromnym zainteresowaniem, zwłaszcza wśród studentów prawa, albowiem ukazało im praktyczne funkcjonowanie sądu oczami specjalisty. Pani Wiceprezes zachęciła wszystkich zebranych do wytężonej nauki, bo zawód prawnika – jako zawód zaufania publicznego – jest tego warty, a także zapewniła nas o życzliwym przyjęciu w murach Sądu Rejonowego w ramach obowiązkowych wrześnieowych praktyk studenckich.

W marcu 2018 roku Koło aktywnie włączyło się w organizację i przebieg dni otwartych naszej Uczelni. W trakcie spotkania z grupą uczniów liceum z Koniec-pola przedstawiliśmy prezentację multimedialną na temat procedury legislacyjnej, a także omówiliśmy działalność naszej grupy i zachęciliśmy ich do podjęcia po maturze studiów na Uniwersytecie.

Warto zauważyć, że procedurą legislacyjną nazywamy ogół czynności wymaganych przez prawo, zmierzających do uchwalenia i wejścia w życie ustawy. Prawo zgłoszenia projektu ustawy do łaski marszałkowskiej, a więc tzw. prawo inicjatywy ustawodawczej mają w Polsce Prezydent RP, Rada Ministrów, Senat jako cała izba, grupa piętnastu posłów lub komisja sejmowa oraz co najmniej 100 000 obywateli z czynnym prawem wyborczym (jest to wówczas tzw. obywa-

⁵ Brzmienie art. 177 Konstytucji RP.

⁶ Przepis art. 181 Konstytucji RP.

⁷ Art. 9a ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych.

telski projekt ustawy). Jak stanowi Konstytucja: „Sejm rozpatruje projekt ustawy w trzech czytaniach”⁸.

Po tej procedurze projekt ustawy trafia do Senatu, a Izba Wyższa „w ciągu 30 dni od dnia przekazania ustawy może ją przyjąć bez zmian, uchwalić poprawki, albo uchwalić odrzucenie jej w całości”⁹. Uchwaloną w ten sposób ustawę przedstawia się Prezydentowi RP, a ten ma 21 dni na to, aby ją podpisać, zawetować lub skierować ją w całości lub części do skontrolowania przez Trybunał Konstytucyjny. Proces legislacyjny kończy publikacja ustawy w Dzienniku Ustaw RP. Przepisy ustawy zaczynają obowiązywać po upływie okresu tzw. *vacatio legis*. Czas ten właściwie trwa 14 dni, ale może być też pominięty, skrócony albo wydłużony.

W maju 2018 roku Koło zorganizowało spotkanie z mecenasem Piotrem Fikiem, członkiem Okręgowej Rady Adwokackiej w Częstochowie. Wykład adwokata dotyczył zasad funkcjonowania samorządu adwokackiego oraz etyki i życia codziennego w tym zawodzie. Wraz ze studentami należącymi do Koła prelegent omówił też funkcjonowanie samorządu adwokackiego na podstawie ustawy Prawo o adwokaturze, ponieważ w myśl tej ustawy: „Adwokatura zorganizowana jest na zasadach samorządu zawodowego”¹⁰.

Zgodnie z brzmieniem ustawy, „zawód adwokata polega na świadczeniu pomocy prawnej, a w szczególności na udzielaniu porad prawnych, sporządzaniu opinii prawnych, opracowywaniu projektów aktów prawnych oraz występowaniu przed sądami i urzędami”¹¹.

Adwokatura jako taka została również powołana po to, aby udzielać koniecznej pomocy prawnej, współdziałać w ochronie praw i wolności obywatelskich oraz w pomaganiu w kształtowaniu i stosowaniu prawa. Dużą część swojego wykładu Mecenas Fik poświęcił zasadom zachowania tajemnicy adwokackiej oraz właściwemu prowadzeniu kancelarii. Wspomniał również o cechach charakteru, jakie powinien posiadać dobry adwokat.

Okazją do spotkania była także przypadająca w roku 2018 setna rocznica powstania adwokatury polskiej. Jednym z pierwszych aktów prawnych wydanych przez Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego, tuż po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, był dekret w przedmiocie statutu tymczasowego Palestry Państwa Polskiego, stanowiącej zaczątek polskiej, niezależnej od zaborców adwokatury¹². Ujednolicenie ustroju adwokatury polskiej nastąpiło dopiero w 1932 r., na podstawie rozporządzenia Prezydenta RP Ignacego Mościckiego.

Nasze Koło Naukowe włączyło się także aktywnie w przygotowywanie szkoleń dla adwokatów i aplikantów Okręgowej Rady Adwokackiej w Częstochowie.

⁸ Art. 119 Konstytucji RP.

⁹ Art. 121 Konstytucji RP.

¹⁰ Art. 2 ustawy Prawo o adwokaturze z dnia 26 maja 1982 r. (Dz.U. 1982, nr 16, poz. 124) – tekst jednolity z dnia 9 maja 2018 r.

¹¹ Art. 4 teźże ustawy.

¹² Dziennik Praw Państwa Polskiego z 1918 r. , nr 22, poz. 75; źródło: www.isap.sejm.gov.pl.

Jednym z najważniejszych elementów planu pracy naszego Koła była organizacja szerokiego, studyjnego wyjazdu do Warszawy i zwiedzenie Sejmu i Senatu oraz Trybunału Konstytucyjnego, zostały podjęte działania zmierzające do realizacji tego celu. Wyjazd miał mieć również ogromne znaczenie z punktu widzenia prowadzonych zajęć z zakresu prawa konstytucyjnego. Wizyta w Sejmie i Senacie miała stanowić praktyczne i zarazem naturalne uzupełnienie treści teoretycznych omawianych w ramach wykładów, a także ćwiczeń. Naszym przewodnikiem w Parlamencie miał być poseł Tomasz Jaskóła.

Wyjazd zaplanowano na 21 maja 2018 r., jednak nie doszedł on do skutku z powodu przedłużającego się protestu rodziców osób niepełnosprawnych i późniejszej decyzji Marszałka Sejmu zawieszającej wszelkie wycieczki w tym okresie. Obecnie planowane jest zorganizowanie takiego wyjazdu w terminie wiosennym.

18 czerwca 2018 roku w siedzibie Kancelarii Adwokackiej Dawid i Partnerzy odbyła się prelekcja dla członków Koła, która nosiła tytuł: *Dostosowanie prawa polskiego do RODO, czyli rozporządzenia Parlamentu Europejskiego o Ochronie Danych Osobowych*. Prelegentem była Pani Dagmara Jabłońska – aplikantka adwokacka i *junior associate* w tej kancelarii. Spotkanie przebiegło w bardzo miłej i sympatycznej atmosferze.

Owoce naszego aktywnego uczestnictwa w tych zajęciach była propozycja podjęcia stałej i efektywnej współpracy z Kancelarią Dawid i Partnerzy. Jest to dla naszego Koła ogromne wyróżnienie, ale i zobowiązanie, aby stanąć na wysokości zadania i właściwie reprezentować siebie oraz całą Uczelnię.

Wspomniana współpraca będzie dotyczyć między innymi zdobywania aktualnej wiedzy prawniczej zarówno w znaczeniu praktycznym, jak i teoretycznym. Dla młodych adeptów prawa jest to szczególnie ważne z uwagi na częste zmiany przepisów prawnych i ustaw im towarzyszących. Nikomu nie trzeba chyba wyjaśniać, że właściwa znajomość aktualnych przepisów ma pierwszorzędne znaczenie na kierunku prawo.

Dodatkowo Kancelaria przewiduje w miarę możliwości częste uczestnictwo zainteresowanych członków Koła w rozprawach sądowych dotyczących różnej materii. Jest to zdarzenie wielce ciekawe, a nade wszystko pouczające. Bardzo istotnym i cennym powodem nawiązania przez Koło Prawa Konstytucyjnego współpracy z tą Kancelarią jest propozycja organizowania dla nas symulacji rozpraw sądowych, co na pewno okaże się istotnym elementem naszej nauki.

Co więcej, w ramach podjętej współpracy Kancelaria przeprowadzi również cykl szkoleń dotyczących właściwego redagowania pism procesowych, co z kolei pozwoli poznać zainteresowanym typowy i konieczny język prawniczy oraz obowiązujące formy metaforyczne, językowe oraz proceduralne tworzenia takich pism i odpowiedzi na nie. Koordynatorem właściwego przebiegu i realizacji konkretnych punktów tak podjętej współpracy będzie opiekun naszego Koła – dr Krzysztof Mucha.

W bieżącym roku akademickim – 2018/2019 Koło Naukowe Prawa Konstytucyjnego założyło sobie za główny cel swojej działalności zwiększenie ilości pracujących w nim studentów, poprzez zachęcenie studentów pierwszego roku prawa do włączenia się w działania prowadzone na bieżąco przez studentów zaangażowanych w prace Koła oraz, tak jak już wspomniano, jeszcze raz podjąć próbę zorganizowania wyjazdu do Warszawy.

Nieziemiennie będziemy organizować spotkania z cyklu „O prawie z...”, zapraszając na prelekcje autorytety prawnicze i przedstawicieli polskiego parlamentaryzmu, a więc posłów i senatorów, zwłaszcza tych pochodzących z ziemi częstochowskiej i okolic.

Co więcej, chcemy jeszcze bardziej aktywnie włączyć się w życie akademickie poprzez zorganizowanie studencko-doktoranckiego panelu dyskusyjnego pod tytułem: *Odrodzona Polska a prawo konstytucyjne. Wybrane kwestie i problematyka*, dzięki czemu chcemy odpowiednio uroczystie zakończyć jubileuszowy rok stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości.

Chcemy też zwiększyć naszą aktywność w mediach społecznościowych i założyć na bieżąco aktualizowaną podstronę na witrynie internetowej Wydziału.

Bibliografia

- Dziennik Praw Państwa Polskiego z 1918 r., nr 22, poz. 75; źródło: www.isap.sejm.gov.pl.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483).
- Projekt sprawozdania z działalności Koła Prawa Konstytucyjnego na Uniwersytecie Humanistyczno-Przyrodniczym im. Jana Długosza za rok 2018.
- Sprawozdanie z działalności Koła Prawa Konstytucyjnego na Uniwersytecie Humanistyczno-Przyrodniczym im. Jana Długosza za rok 2017.
- Ustawa Prawo o adwokaturze z dnia 26 maja 1982 r. (Dz.U. 1982, nr 16, poz. 124) – tekst jednolity z dnia 9 maja 2018 r.
- Ustawa Prawo o ustroju sądów powszechnych z dnia 27 lipca 2001 r. (Dz.U. 2001, nr 98, poz. 1070).